

Ministerio de Sanidad y Política Social (2009). Guía de Práctica Clínica para el Manejo de Pacientes con Trastornos del Espectro Autista en Atención Primaria. Guías de Práctica Clínica en el SNS.

<http://www.guiasalud.es/egpc/autismo/completa/apartado06/deteccion.html>

COMPENDI DE SENYALS D'ALERTA DE TEA SEGONS PERÍODES D'EDAT.

Nota: A qualsevol edat es poden presentar els signes establerts en les etapes prèvies. Aquests factors de forma aïllada no indiquen TEA. Han d'alertar als professionals del risc de TEA, de forma que la derivació dependrà de la situació en el seu conjunt. Tampoc poden interpretar-se des del punt de vista evolutiu del TEA, sinó como possibles signes que podem trobar en nens avaluats en les edats referenciades.

Abans dels 12 mesos

- Poca freqüència de l'ús de la mirada dirigida a persones.
- No mostra conductes d'anticipació quan se l'agafa en braços.
- Manca d'interès en jocs interactius simples com el "ralet-ralet" i el "cu-cut".
- Manca de somriure social
- Manca d'ansietat davant persones estranyes als 9 mesos.

Després dels 12 mesos

- Pobre contacte ocular.
- Absència de resposta al seu nom.
- No assenyala per demanar alguna cosa (protoimperatiu)
- No mostra objectes per obtenir atenció.
- Resposta inusual davant d'estímul auditius.
- Manca d'interès en jocs interactius simples com el "ralet-ralet" i el "cu-cut".
- No mira cap on els altres assenyalen.
- Absència d'imitació espontània.
- Absència de barboteig social/comunicatiu com si converses amb l'adult.

Entre els 18-24 mesos

- No assenyalava con el dit per “compartir un interès” (protodeclaratiu).
- Dificultats per seguir la mirada del adult.
- No mira cap on els altres assenyalen.
- Retard en el desenvolupament del llenguatge comprensiu i/o expressiu
- Manca de joc funcional con joguines o presència de formes repetitives de joc amb objectes (alinejar, obrir i tancar, encendre i apagar, etc).
- Absència de joc simbòlic.
- Manca d'interès en altres nens o germans - no solen mostrar objectes.
- No respon quan se'l crida.
- No imita ni repeteix gests o accions que altres fan (ganyotes, aplaudir) poques expressions per compartir afecte positiu.
- Abans usava paraules però ara no (regressió en el llenguatge).

A partir dels 36 mesos

- Comunicació
Absència o retard en el llenguatge o dèficit en el desenvolupament del llenguatge no compensat per altres formes de comunicació.
- Ús estereotipat o repetitiu del llenguatge como ecolàlia o referir-se a sí mateix en segona o tercera persona.
- Entonació atípica.
- Pobre resposta al seu nom.
- Dèficit en el comunicació no verbal (no assenyalar y dificultat per compartir un “focus d'atenció” amb la mirada).
- Fracàs en el somriure social para compartir plaer i respondre a al somriure dels altres.
- Aconsegueix coses per ell mateix, sense demanar-les.
- Abans usava paraules però ara no.
- Absència de jocs de representació o imitació social variats y apropiats al nivell de desenvolupament.

- Alteracions socials
- Imitació limitada o absència d'accions amb joguines i altres objectes.
- No "mostra" objectes als altres.
- Falta d'interès per els nens de la seva edat.
- Escàs reconeixement o resposta a la felicitat o tristesa d'altres persones.
- No comparteix amb altres jocs imaginatius.
- Fracàs a l'hora d'iniciar jocs simples amb altres o participar en jocs socials senzills.
- Preferència per activitats solitàries.
- Relacions estranyes amb adults des d'una excessiva intensitat a una evident indiferència.
- Escassa utilització social de la mirada.
- Alteracions dels interessos, activitats i conductes
- Insistència en rutines i/o resistència als canvis en situacions poc estructurades.
- Jocs repetitius amb joguines (alinejar objectes, encendre i apagar llums...)
- Aferrament inusual a alguna joguina o objecte que sempre porta a sobre que interfereix en la seva vida quotidiana.
- Hipersensibilitat a los sons, al tacte i certes textures.
- Resposta inusual al dolor.
- Resposta inusual davant estímuls sensorials (auditius, olfactivs, visuals, tàctils i del gust)
- Patrons posturals atípics como caminar de puntetes.
- Estereotípies o manierismes motors.

* Detecció a partir dels 5 anys

- Alteracions de la comunicació
- Desenvolupament deficient del llenguatge, que inclou mutisme, entonació rara o inapropiada, ecolàlia, vocabulari inusual para la seva edat o grup social.
- En el cas que no hi hagi deficiències en el desenvolupament del llenguatge existeix un ús limitat del llenguatge per comunicar-se i tendència a parlar

espontàniament només sobre temes específics del seu interès (llenguatge fluid però poc adequat al context) .

- Alteracions socials
- Dificultat para unir-se al joc dels altres nens o intents inapropiats de jugar conjuntament. Limitada habilitat per apreciar les normes culturals (en el vestir, estil de la parla, interessos...)
- Els estímuls socials li produeixen confusió o disgust.
- Relació con adults inapropiada (massa intensa o inexistent).
- Mostra reaccions extremes davant la invasió del seu espai personal o mental (resistència intensa quan se'l pressiona amb consignes diferents al seu focus d'interès).
- Limitació d'interessos, activitats i conductes
- Absència de flexibilitat i joc imaginatiu cooperatiu, encara que acostumi a crear en solitari certs escenaris imaginaris (copiats dels vídeos o dibuixos animats).
- Dificultat d'organització en espais poc estructurats.
- Manca d'habilitat per gestionar els canvis o situacions poc estructurades, fins i tot en aquelles en las que els nens gaudeixen, com excursions del col·legi, quan falta una professora...
- Acumula dades sobre certs temes del seu interès de forma restrictiva y estereotipada.
- Altres trets:
  - Perfil inusual d'habilitats i punts dèbils (habilitats socials y motores escassament desenvolupades, manca de destresa motora gruixuda)
  - El coneixement general, la lectura o el vocabulari poden estar por sobre de l'edat cronològica o mental.
  - Qualsevol història significativa de aperdua d'habilitats.
  - Certes àrees de coneixement poden estar especialment desenvolupades, mostrant habilitats sorprenents en àrees como matemàtiques, mecànica, música, pintura o escultura.

* Els senyals d'alarma a partir dels 5 anys d'edat estan més orientades a aquells casos que han pogut passar desapercebuts en avaluacions anteriors por ser quadres de TEA con menys afectació com el cas del síndrome d'Asperger.